

UNIVERSITY OF
EASTERN FINLAND

OPISKELIJAYRITTÄJYYTEEN KANNUSTAMINEN

Katsaus opiskelijayrittäjyyteen Itä-Suomen yliopistossa ja Pohjois-Karjalassa

8/2023

UEF **EduEntr**

KOULUTUSYRITTÄJYYTTÄ &
YRITYSYHTEISTYÖTÄ

ITÄ-SUOMEN YLIOPISTO | uef.fi

Yliopistokatu 2,
PL 111,
80101 Joensuu

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

SISÄLLYS

Johdanto	2
Koulutusyrittäjyys -opintojakso Itä-Suomen yliopistossa	3
Opintojakson osaamistavoitteet	3
Opintojakson sisältö	3
Opintojakson suoritustavat	3
Koulutusyrittäjyys.....	5
Opintojakson kehittäminen ja tulevaisuus.....	6
OPEn innovation: opeyrittäjistä kasvatusyrittäjiksi	7
Opiskelijayrittäjyyden tukeminen ja kannustaminen Itä-Suomen yliopistossa	10
Kamu-sivu	10
Tapahtumat	10
Yrittäjyyspuu – RoadMap opiskelijayrittäjyyteen erityisesti kasvatus- ja koulutusaloilla.....	12
Toteutuneet opiskelijayrittäjätapaukset	13

Johdanto

Opiskelijayrittäjyys on kasvava ilmiö, joka tarjoaa opiskelijoille ainutlaatuisen mahdollisuuden yhdistää oppiminen ja yrittäjyys. Tämä raportti käsittelee opiskelijayrittäjyyteen kannustamisen merkitystä Itä-Suomen yliopistossa ja pyrkii tuomaan esiin toimenpiteitä sen edistämiseksi. Yliopistoa ei perinteisesti ole nähty yrittäjyyteen painottuneena toimijana, ja tämä antaa meille tilaisuuden tarkastella, miten voimme vahvistaa yrittäjyyskulttuuria Itä-Suomen yliopistossa.

Opiskelijayrittäjyyden tukeminen korkeakouluissa on yhä tärkeämpää, kun otetaan huomioon nykyisen työelämän haasteet ja tarpeet. Yrittäjähenkisten opiskelijoiden valmistaminen ei rajoitu vain kaupallisiin aloihin, vaan se voi olla olennaista myös kasvatus- ja koulutusaloilla. Tulevaisuudessa opettajankoulutuksen tulisi korostaa yritteliäisyyttä ja antaa opiskelijoille valmiudet innovatiiviseen pedagogiikkaan sekä koulutuksen kehittämiseen omassa yhteisössään.

Katsauksen tavoitteena on herättää keskustelua ja innostusta opiskelijayrittäjyyden edistämiseksi yliopistoyhteisöissä, erityisesti kasvatus- ja koulutusaloilla, sekä tarjota konkreettisia toimenpide-ehdotuksia tähän tarkoitukseen. Opiskelijoiden yrittäjyysinto ja kyvyt voivat olla voimavara, joka hyödyttää niin yliopistoa kuin laajempaa yhteiskuntaa.

Koulutusyrittäjyys -opintojakso Itä-Suomen yliopistossa

Hankkeen ensimmäisenä toimintavuotena 2021 suunniteltiin opintojakson tavoitteet, sisältö ja suoritustavat. Opintojaksolla opettajina toimivat Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osaston professori, yliopistonlehtori ja kaksi yliopisto-opettajaa. Kaikilla on kokemusta yrittäjyyskasvatuksesta ja/tai yritystoiminnasta.

Opintojakson osaamistavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija kykenee sisäisen ja ulkoisen yrittäjyyden, yrittäjyyskompetenssien ja minäpystyvyyden kehittämiseen itsessään sekä opetuksessa. Opiskelija kykenee tunnistamaan koulutusalan yrittäjyyden erityispiirteet ja mahdollisuudet (esim. pedagogiset innovaatiot). Opiskelija tunnistaa ja osaa hyödyntää erilaisia yrittäjyyskasvatuksen ja koulu-yritysyhteistyön muotoja sekä osaa kehittää ja hyödyntää omaa asiantuntijuuttaan monipuolisesti koulutusosalalla. Lopuksi opiskelija osaa työssään kehittää luovuuteen, kekseliäisyyteen ja ongelmanratkaisuun kannustavaa toimintakulttuuria.

Opintojakson sisältö

Sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys. Yrittäjämäisen asenteen kehittäminen. Yrittäjyyskasvatuksen teoriaa ja käytäntöä. Koulu-yritysyhteistyön erilaiset muodot. Yrittäjyyden eri muodot. Oman asiantuntijuuden, innovaatioiden ja asiakastarpeen tunnistaminen. Avoin innovointi. Tuote- ja palvelumuotoilun perusteita. Opetusmateriaalin tuottaminen. Yrittäjyyskompetenssit. Luova ongelmanratkaisu.

Opintojakson suoritustavat

Asiantuntijaluennot, verkkomateriaalit ja paikallisten yritysten kanssa tehty yhteistyö pohjustavat omaa luovaa prosessiasi. Yksilöt tai tiimit saavat työskentelynsä tueksi kohdennettua sparrausta/mentorointia yrittäjiltä, tutkijoilta ja kehittäjiltä oman ratkaisunsa kehittämiseksi. Yhteistyö eri alojen opiskelijoiden sekä yhteistyökumppaneiden kanssa luo edellytyksiä monialaiselle verkostoitumiselle ja innovaatio- ja yrittäjyystoiminnalle.

Ensimmäisissä suunnittelupalavereissa pohdittiin mikä olisi soveltuva tapa suorittaa opintojakso, jotta se tukisi kasvatus- ja koulutusalan opiskelijoiden sisäistä yrittäjyyttä ja yrittäjämäistä asennetta. Tämän vuoksi päädyttiin opintojaksolla osaston muuhun opetukseen nähden melko epätyypilliseen suoritustapaan, joka jätettiin opetussuunnitelmassa luovaksi ongelmanratkaisuprosessiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että opiskelijan itse on löydettävä ongelma kasvatus- ja koulutusalan kentältä, johon hän lähtee opettajien sekä opintojaksolla vaihtuvien

mentoreiden kanssa seuraavin prosessin vaihein etsimään ratkaisua yrittäjämäisesti. Opiskelijalla on vaihtoehtona keskittyä kasvatukseen ja koulutusalan yrittäjyyteen tai yrittäjyyskasvatukseen.

1. Ongelman määrittely (valmistelu)

- Pohdi valintasi mukaisen teema-alueen erilaisia vaatimuksia ja tarpeita omiin kokemuksiisi ja yhteiskunnalliseen keskusteluun peilaten. Mieti, mitkä ovat keskeisiä haasteita kasvatukseen ja koulutusosalalla. Keskustele ja kysy opiskelutovereiltasi sekä alalla toimivilta millaisia haasteita tai tarpeita he näkevät koulutusosalalla. Mieti mitkä ovat omat vahvuusalueesi ja mistä olet kiinnostunut. Mitkä haasteista ovat sellaisia, joihin sinun erityisosaamisesi sopii. Pystytkö vastaamaan ongelmaan yksin, vai tarvitsetko apua kurssitovereilta tai kurssin ulkopuolelta? Millaista apua? Ongelmia tai kehittämistarpeita voit löytää myös omien vahvuuksiesi kautta.

Mahdollisia konkreettisia välituotoksia prosessissa/raportoinnissa:

- Kirjaa ylös useampia mahdollisia haasteita, ongelmia tai kehittämistarpeita ja niiden nykytila. Määrittele kullekin ongelmalle kohdejoukko (asiakkaat).

Omien tavoitteiden asettaminen:

- Mitä haluan oppia tästä prosessista? Millaisessa mittakaavassa lähdet prosessia tekemään? Onko sinulla ajatus opintojakson suorittamisesta vai tähtäätkö jo sen ulkopuolelle?

2. Perustelujen etsintä (kypsyminen)

- Käy läpi aiemmassa vaiheessa määrittelemiäsi ongelmia. Valitse niistä 2-4 mielenkiintoisinta ongelmaa. Ongelmat saavat vielä muuttua vaiheen aikana, mutta vaiheen päätyttyä yhden ongelman tulee olla niin selkeä, että siihen pystytään tarttumaan ja sitä voidaan lähteä ratkaisemaan. Tässä vaiheessa etsit tietoa tulevaa ratkaisua varten. Täsmennä ongelman kohdejoukko ja etsi tietoa heiltä/heistä sekä ongelman vaatimasta sisältötiedosta. Mieti, onko jo olemassa valmiita ratkaisuja, joita voit hyödyntää tai kehittää. Täysin uutta ratkaisua kehittääksesi mieti käytössäsi olevia realistisia resursseja. Mieti, millaisia vaatimuksia ja olemassaolon ehtoja ratkaisulle asetetaan ja niiden tärkeysjärjestys.

Mahdollisia konkreettisia välituotoksia prosessissa/raportoinnissa:

- Kirjaa ylös ongelma, johon ratkaisua lähdetään rakentamaan. Alustava toimintasuunnitelma. Määrittele ongelman tavoitetila, eli miten ratkaisusi mahdollisesti muuttaisi tilannetta.

Omat tiedot ja taidot:

- Millaista tietoa tai taitoa sinun tulee kartuttaa pystyäksesi vastaamaan ongelmaan. Opiskele näitä sisältöjä ja harjoita taitoja.

3. Ratkaisun rakentaminen (oivallus)

- Ideoi erilaisia ratkaisumahdollisuuksia. Suunnittele niiden pohjalta prototyyppi, eli ensiversio ratkaisusta tai osaratkaisusta. Kokeile ja testaa kohdejoukolla tai testiryhmillä. Pyydä ja kerää palautetta sekä havainnoi myös itse testausta. Mieti keräämäsi palautteen pohjalta, miten ratkaisua voisi kehittää. Toteuta realistiset kehityskohteet ja viimeistele ratkaisusi. Pohdi ratkaisusi realistisia kaupallisia mahdollisuuksia.

Mahdollisia konkreettisia välituotoksia prosessissa/raportoinnissa:

- Tulokset testauksesta. Esittele ratkaisu, sen toiminta, käyttö ja tulevat kehityskohteet/tarpeet. Hyödynnä monipuolisia esitysmenetelmiä.

Oman yrittäjyyden pohdinta:

- Millaisena näet oman yrittäjyytesi/yrittelijäisyyden nyt ja tulevaisuudessa? Millainen on minäpystyvyytesi kokemus?

4. Jakaminen, arviointi analysointi (todentaminen)

- Valmistele tämänhetkinen ratkaisusi jaettavaksi. Mieti, miten ratkaisu jaetaan ja miten laajalle sen on mahdollista levitä. Miten ongelman aiheen ja laajuuden määrittely onnistui? Löysitkö riittävästi perusteluja ongelmalle ja sen ratkaisulle? Oliko ratkaisu soveltuva ongelmaan? Onnistuitko ratkaisun jakamisessa?

Mahdollisia konkreettisia välituotoksia prosessissa/raportoinnissa:

- Markkinointimateriaali. Tapahtuman toteutus viimeisellä kerralla. Prosessin raportoinnin viimeistely

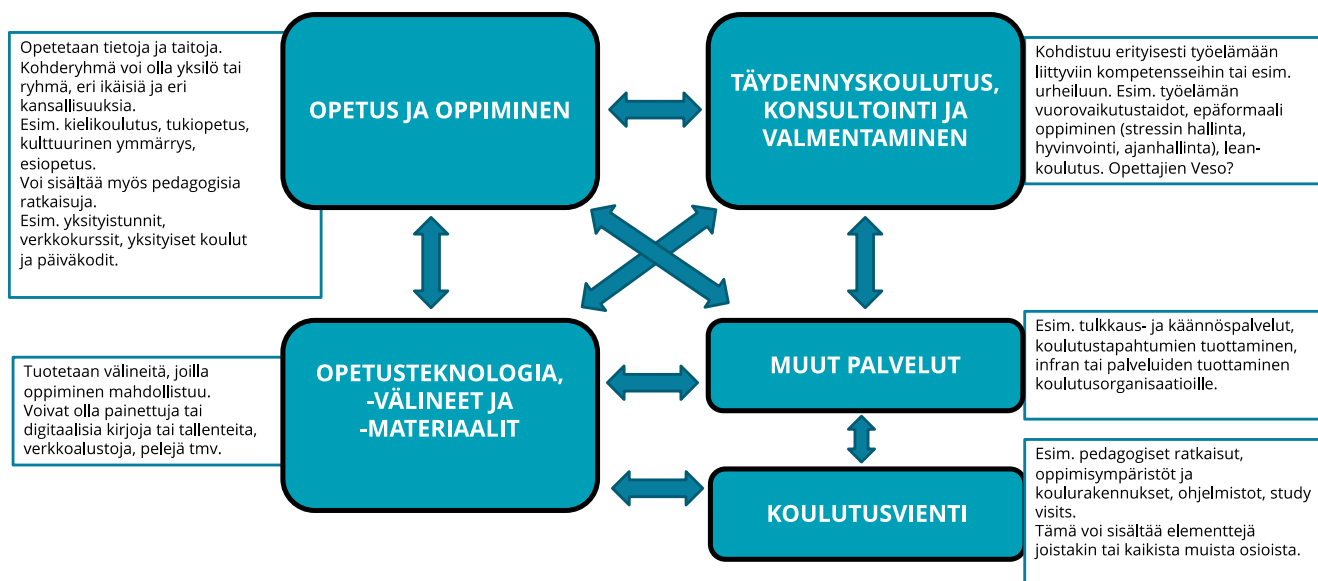
Oman osaamisen ja suoriutumisen itsearviointi ja reflektointi:

- Mitä opit suhteessa asettamiisi tavoitteisiin? Ovatko omat tavoitteesi muuttuneet prosessin aikana? Miten sinun tulee vielä kehittyä? Mitkä ovat vahvuutesi nyt?

Koulutusyrittäjyys

Opintojakson sekä hankkeen aikana opiskelijoilta sekä muilta sidosryhmiltä kysyttiin mitä koulutusyrittäjyys heidän mielestään on. Kuviossa 1 on esitetty koulutusyrittäjyyden eri alat.

MITÄ KOULUTUSYRITTÄJYYS ON?

Kuvio 1. Koulutusyrityksyyden eri ulottuvuudet

Opintojakson kehittäminen ja tulevaisuus

Opintojaksolla kerättiin molempina hankkeen aikaisina toteutuskertoina palautetta. Palautteessa opiskelijat kehuivat yhteistoiminnallisuutta, yritteliästä henkeä ja erilaisia yliopisto-opinnoista poikkeavia toteutustapoja. Myös erilaiset vieraat olivat toivottuja ja toivat uutta näkökulmaa opettajankoulutuksen antamiin monipuolisiin valmiuksiin tulevassa työelämässä. Tuleviksi kehittämiskohteiksi opiskelijat sekä opintojakson opettajat nostivat selkeämmän ohjauksen yrittäjyyteen ja sen käytäntöihin. Vaikuttaisi siis siltä, että opiskelijat kokevat saaneensa valmiuksia sisäisen ja ulkoisen yrittäjyytensä kehittämiseen, mutta heiltä puuttuu rohkeus kokeilla yrittäjyyttä ilman konkreettisten askelten tukemista (yrityksen perustaminen, rahoitus jne.). Tähän onkin syytä opintojakson kehittämisessä keskittyä ja tehdä yhteistyötä entistä enemmän yrittäjyyden sivuaineopintojen, yrittäjyyden eri paikallisten toimijoiden ja muiden koulutusorganisaatioiden kesken.

Opintojakso on osa Itä-Suomen yliopiston Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osaston opetussuunnitelmaa. Opintojakso on tarjolla 5 opintopisteen laajuisena käytännössä kaikille Itä-Suomen yliopiston opiskelijoille, mutta sinne on mahdollista myös hakeutua muista koulutusorganisaatioista.

OPEn innovation: opeyrittäjistä kasvatusyrittäjiksi

Hankesuunnitelman mukaisesti lähdettiin rakentamaan toimintaa, joka johtaisi yritysten perustamiseen ja yritteliäisyyden viriämiseen kasvatustalouden opiskelijoiden keskuudessa.

Hankesuunnitelmassa tämä oli nimetty ns. OPEn innovation toiminnaksi, jonka tavoitteena oli ”tunnistaa, hyödyntää ja kehittää opiskelijoiden yrittäjyyspotentiaalia, yrittäjyyskompetensseja sekä yrittäjyyskasvatusosaamista”. Edellinen mielessä pitäen asetettiin toiminnalle tavoitteita ja pohdittiin näiden toteutumista erilaisissa toteutustavoissa (Taulukko 1).

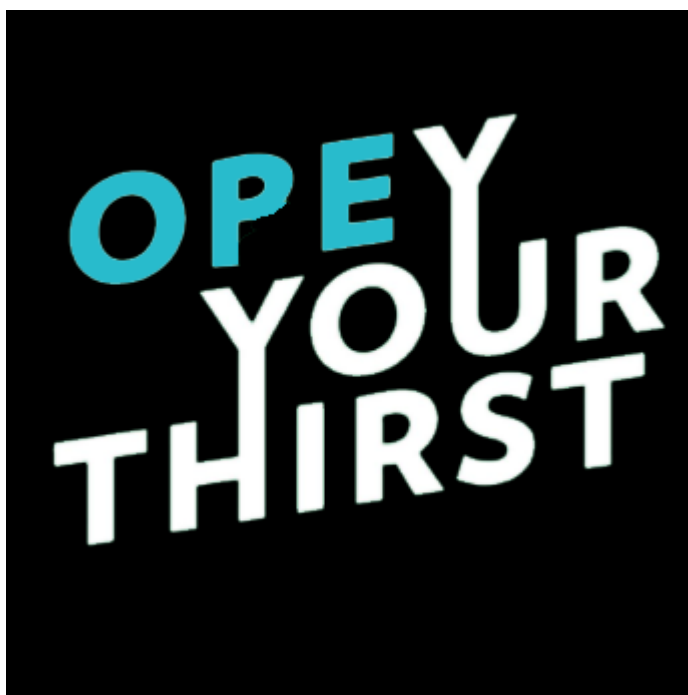
	Yritysideoi ta	Uusia yrityksiä	Tukea opiskelijaj yrittäjille	Matala osallistum iskynnys	Jatkuvuus hankkeen jälkeen	Opiskelijoi den ja ammattiss a toimivien vuorovaik utus
Työpaja	x		x			x
Yhteisö	x	x	x		x	
Yrittäjyysa iheinen kahvittelu	x		x	x		x

Taulukko 1. Erilaisia OPEn innovation toiminnan järjestämismuotoja ja niiden oletettuja ominaisuuksia ja vaikutuksia.

Toimiviksi toteutustavoiksi arvioitiin työpajat, yhteisö ja kahvittelutapaaminen. Näistä yhteisö ja yrittäjyyssteemainen kahvittelu nähtiin toimivimmiksi, joista sitten päädyttiin yhteisöön, koska sillä nähtiin olevan parhaimmat edellytykset jatkua hankkeen jälkeen. Yhteisön haasteena koettiin olevan yhteisön tiiviys, mikä voisi nostaa kynnyksen uusille ihmisille tulla mukaan ja

toisaalta tiivis yhteisö muovautuu usein samankaltaisten ihmisten kokoontumiseksi, mikä saattaisi tehdä ikäjakauman levittämisen haasteelliseksi.

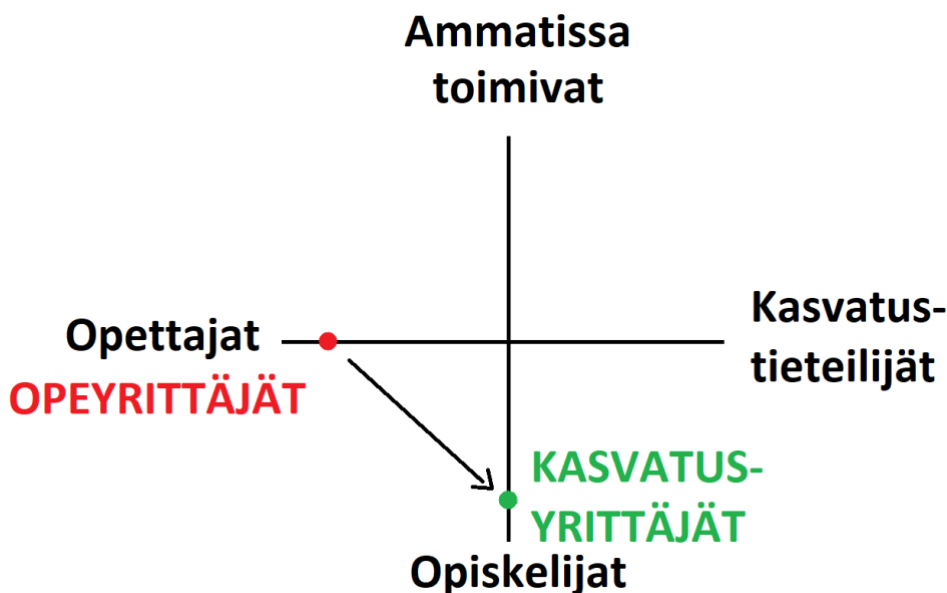
Kehittämistyön tuloksena syntyi Opeyrittäjät yhteisö, jonka toiminta-ajatuksena oli koota yhteen yrittäjyydestä kiinnostuneita jo ammatissa toimivia opettajia ja opettajaksi opiskelevia. Toimintamuodoksi muodostuivat vapaamuotoiset kahvitteutilaisuudet yliopiston kampuksella, minkä ajateltiin laskevan osallistumiskynnystä ja toisaalta tuovan toimintaa esimerkiksi sivutoimisesti yrittäviä yliopisto-opettajia. Loppuvuodesta Opeyrittäjät järjesti myös Joensuun keskustan ravintolassa yrittäjyysbrunssin, johon osallistui myös joitakin kentällä toimivia opettajia.

Kuva 1. Opeyrittäjien logo.

Kun käytännössä osoittautui, että vain kampuksen ulkopuolella järjestettäviin, huomattavaa taloudellista panostusta vaativiin tilaisuuksiin tuli muitakin kuin opiskelijoita, ei idea sukupolvien välisestä ajatustenvaihdannasta ei toteutunut toivotulla tavalla. Asiaa pohdittiin ja päätettiin antaa toiminnan suunnittelu ja toteutus kokonaan opiskelijoiden vastuulle, mikä johti siihen, että

kohderyhmä laajentui koskemaan kasvatus- ja ohjausalan opiskelijoita. Ammatissa toimivat opettajat olivat edelleen tervetulleita mukaan, mutta toimintaa ja markkinointia kohdennettiin nyt vain opiskelijoille. Näin varmistettiin, että yhteisö voisi alkaa kasvamaan ja kehittymään, eikä ihmisten saavuttaminen ja rekrytointi (ammatissa toimivat opettajat) muodostuisi ongelmaksi.

Kuva 2. Opiskelija yrittäjyyden edistämiseen pyrkivän OPE:n innovation toiminnan painopiste muuttui erilaisessa ammatillisessa vaiheessa olevista opettajista kasvatus- ja ohjausalan opiskelijoihin. Samalla nimi muuttui Opeyrittäjistä Kasvatusyrittäjiksi.

Opiskelijoiden vetämänä toiminta vakiintui ja siirtyi enenevässä määrin kampusalueen ulkopuolelle. Esimerkiksi Crossfit Paja –salilla järjestetyssä Kasvatusyrittäjien tilaisuudessa oli mukavasti osallistujia ja idea liikunnan ja yrityshaudonnan yhdistämisestä otettiin vastaan innostuneesti. Kasvatusyrittäjät on vakiintunut osaksi UEF:n kasvatustieteiden opiskelijoiden yrittäjyystoimintaa ja kampuksen ulkopuolelle jalkautuessaan kokoaa yhteen myös muiden oppilaitosten yrittäjyyshenkisiä opiskelijoita.

Kasvatusyrittäjien toiminta on vakiintunut rekisteröityneenä yhdistyksenä, Itä-Suomen yliopiston kampusjärjestönä. Kasvatusyrittäjillä on oma toimintasuunnitelmansa ja Itä-Suomen yliopiston Filosofinen tiedekunta rahoittaa toimintaa myös lukuvuonna 2023-2024.

Opiskelijayrittäjyyden tukeminen ja kannustaminen Itä-Suomen yliopistossa

Kamu-sivu

Itä-Suomen verkkosivuston alasivu, Opiskelijan tietopankki, <https://kamu.uef.fi/tietopankki/> pitää sisällään monipuolisesti opintoihin, opiskelijaelämään ja tulevaan työelämään liittyvää tietoa. Tietopankissa ei ollut yrittäjyydelle ei ollut omaa välilehteä, joten hankkeessa päätettiin, että sellainen on luotava.

Syntyneelle Yrittäjyysopinnot ja -palvelut -välilehdelle koottiin monipuolisesti ja kattavasti tietoa Itä-Suomen yliopiston tarjoamista yrittäjyysopinnoista sekä toisaalta muusta alueella saatavissa olevasta yrittäjyyden tuesta.

Tapahtumat

Hankkeessa järjestettiin paljon tapahtumia. Osa tapahtumista oli messutyypisiä esillepanoja, kuten Opeyrittäjät & EduEntr pop up -jalkautumiset eri puolille yliopiston Joensuun kampusta ja osa puolestaan ilmoittautuneelle kohderyhmälle suunnattuja OPEn innovation -tilaisuuksia, kuten Pitsa & Pitsaus -ilta.

Pop up -tapahtumissa asemoiduttiin kampuksen vilkkaalle käytävälle esittely pöydän, infotaulun ja roll up -julisteiden tukemana. Pöydällä oli tarjoalla hankkeen toiminnan ja yleisemmin yrittäjyyden esitteitä, kahvia ja pientä naposteltavaa. Opiskelijayrittäjät saivat antaa näytteitä

omasta osaamisestaan, pitää esillä tuotteitaan ja antaa vaikkapa sosiaalisen median kanavansa tiedot kiinnostuneille ohikulkijoille. Tapahtuma sisälsi aina kilpailuja, kyselyjä ja näihin liittyvän arvonnin, jossa palkintona oli yleensä leffalippuja. Pop up –tapahtumien kautta tavoitettiin satoja opiskelijoita.

Rajatulle kohderyhmälle järjestetyistä tapahtumista mainittakoon esimerkkinä Ravintola Sulossa lauantaina järjestetty, siinä vaiheessa vielä brändinä Opeyrittäjät, yrittäjyys brunssi, joka kokosi kolmisenkymmentä yrittäjyydestä kiinnostunutta opiskelijaa ja ammatissa toimivaa opettaja syömään, puhumaan yrittäjyydestä, ideoimaan yrittäjyysideoita ja kuuntelemaan yrittäjyiden monitoimimies Santeri Koiviston yritystarinan. Tapahtuma oli erittäin pidetty ja jotkin siellä saaduista ideoista ja oivalluksista jäivät elämään ja jalostumaan opiskelijoiden tulevilla yrittäjyyspoluilla.

Kuva 3. Opeyrittäjien yrittäjyysbrunssi sai erinomaisen vastaanoton.

Yrittäjyyspuu – RoadMap opiskelijayrittäjyyteen erityisesti kasvatus- ja koulutusaloilla

Itä-Suomen yliopiston yrittäjyys-kampusivuston lisäksi hankkeessa todettiin, että opiskelijoille tulisi tuottaa kootusti täsmennettyä tietoa erityisesti kasvatus- ja koulutusalan näkökulmasta. Tähän tarkoitukseen tuotettiin yhteistyössä erään kasvatus- ja koulutusalan opiskelijayrittäjän kanssa Yrittäjyyden Puu (kuva 4). Yrittäjyyden puu toimii ThingLink alustalla ja sitä voidaan helposti päivittää ja ylläpitää. Yrittäjyyden puu on tällä hetkellä upotettuna Itä-Suomen yliopiston kampusivustolla sekä Soveltavan kasvatustieteen ja opettajankoulutuksen osaston yhteisön sivustolla. Kummatkin sivustot ovat opiskelijoiden käyttämiä infosisivustoja. Näiden lisäksi yrittäjyyden puuta hyödynnetään uusien opiskelijoiden orientaatiomateriaalina.

UEF// YRITTÄJYYDEN PUU

INSPIROIDU

KASVATA

SYVENNÄ

INNOVOI
JA KOKEILE

USKALLA

JUURET

+ URASUUNNITTEL

+ MINUSTAKO YRIT

Instagram KASVATUSYRITT

Tervetuloa yrittäjyys puuhun, joka on tarkoitettu erityisesti kasvatustieteen opiskelijoille. Lähde t...

Tervetuloa!

Tervetuloa yrittäjyyden puuhun, joka on tarkoitettu erityisesti kasvatustieteen opiskelijoille. Kasvatustieteilijänä ja opettajana voit hyödyntää yrittäjyyteen liittyviä taitoja joko yrittäjänä toimien tai soveltaen niitä monipuolisesti työssäsi. Lähde tutkimaan, mitä yrittäjyys ja yrittäjyyskasvatus pitävät sisällään ja löydä oma inspiraatiiosi!

thinglink..

European unioni
EU:lta
2014–2020

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Toteutuneet opiskelijayrittäjätapaukset

Hankeen tarjoama tuki opiskelijoille sisälsi vapaamuotoista ideointia ja tapahtumissa isommalla porukalla keskustelua yritystoiminnan eri vaiheissa (yritysidea, liiketoiminnan aloittaminen, liiketoiminnan kehittäminen), yksilöllistä ohjausta esimerkiksi yritysmuodon valitsemiseen, tapahtumien vierailijoiden inspiroivat yritystarinat onnistuneista opiskelijayrittäjistä, esiintymisvalmennus, kokeneiden yrittäjien opiskelijayrittäjille antama henkilökohtainen palaute, mahdollisuus markkinoida omia palveluita ja tuotteita hankkeen tapahtumien yhteydessä.

Hankkeen aikana syntyi tai jatkui kymmenkunta opiskelijan vetämää yritystä lähinnä kevytyrittäjyytenä mm. seuraavilla toimialoilla: tukiopetus, täydennyskoulutus, konsultointi, liikuntavalmennus, käsityötuotteiden valmistus ja myynti. Vaikka nämä kaikki eivät liitykään suoranaisesti kasvatus- ja koulutusaloille, ovat ne opiskelijoiden omiin opintoihin (pää- tai sivuaine) kuuluvia aloja.